

На основу члана 63. став 3. Закона о јавним набавкама („Сл.гласник РС“, бр. 124/12, 14/15 и 68/15), у отвореном поступку јавне набавке радова на изградњи саобраћајница на територији Града Ниша, ради закључења оквирног споразума о извођењу радова са једним понуђачем са периодом трајања до 31.12.2020. године, јавна набавка број 1.3.2, поступајући захтеву заинтересованог лица, поднетим дана 12.09.2019.године, дају се следећа појашњења, како следи:

Захтев заинтересованог лица од 12.09.2019.године:

Заинтересовано лице захтева додатне информације и појашњења и указује наручиоцу на уочене недостатке и неправилности у конкурсној документацији у поступку јавне набавке радова на изградњи саобраћајница на територији Града Ниша, јавна набавка број 1.3.2., према следећем:

I „I КРИТЕРИЈУМИ ЗА ДОДЕЛУ ОКВИРНОГ СПОРАЗУМА

Врста критеријума за оцењивање понуда

Избор најповољније понуде ће се извршити применом критеријума „**Најнижа понуђена цена**“.

УПРАВА ЗА ЈАВНЕ НАБАВКЕ на свом сајту у делу „Мишљења и објашњења“ даје свој јасан став по питању доделе уговора понуђачу с анајнижим збиром јединичних цена:

„додела уговора понуђачу који понуди најнижи збир јединичних цена, као методологију одабира најповољније понуде, не би требало користити, будући да она углавном није одговарајућа за избор најповољније понуде. С тим у вези, важно је указати на проблеме који се овом приликом уобичајено јављају, а један од њих је практично непостојање критеријума за одбијање неприхватљиве понуде. Наиме, у таквој ситуацији тешко наручилац може да оцени која понуда је неприхватљива, а није искључена могућност да су понуђене цене одређеног предмета вишеструко веће од оних које се крећу на тржишту. Како процењена вредност у том случају није у правом смислу речи критеријум за оцену прихватљивости понуда, наручилац може доћи у ситуацију да такву понуду прихвати и закључи неповољан уговор. **С тим у вези је и чињеница да, уколико потенцијални понуђачи немају оквирне количине предмета набавке, постоји могућност да се понуди најнижа цена за одређени предмет који се ретко захтева при извршењу уговора, а да, с друге стране, са нереалном високом јединичном ценом за предмете који се највише користе изабере понуда која би у извршењу уговора била неповољнија. Наиме, збир јединичних цена, као критеријум за избор најповољније понуде, у ситуацији где нису одређене количине, макар оквирне, углавном није адекватно мерило за избор најповољније понуде“.**

Подсећамо да у јавним набавкама чији су предмет грађевински радови опсег између јединичних цена може да буде јако велики, исти случај је и са количинама тако да за ову врсту јавних набавки збир јединичних цена нема никакву логичку везу са „најнижом понуђеном ценом“, то јест **најмањи збир јединичних цена сигурно није еквивалент најнижој понуђеној цени.**

II Конкурсном документацијом за јавну набавку као доказ додатних услова под тачком 2. Пословни капацитет под тачка 2. Захтевали сте да понуђач поседује:

„ 2) Да понуђач поседује важеће сертификате издате од стране Акредитационог тела Србије или од стране иностраних акредитационих тела за следеће стандарде: **BS OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2015, ISC 9001:2015.**

Доказ : Копије сертификата, а за иностране сертификате и потврду Акредитационог тела Србије да су исти усаглашени са званичним српским стандардима.“

Имајући у виду да у домаћем законодавству постоје закони који се тичу заштите животне средине и заштите и безбедности на раду, као и да домаће законодавство има највећу правну снагу, односно да су изнад стандарда квалитета, не можемо а да не поставимо питање: који је разлог за прописивање поседовања **BS OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2015, ISC 9001:2015**, као додатног услова за учествовање у поступку јавне набавке?

Какве ви имате користи од добијања понуде од понуђача који поседује ове стандарде, имајући у виду да се ови стандарди:

1. Не односе на квалитет изведених радова, а ни производа који се уграђују. Сви производи који се уграђују морају да буду сертификовани у складу са законом, а извођење радова подлеже важећим прописима, нормативима и стандардима SRPS за ову област.
2. Не односе се ни на додатни квалитет понуђача који је ионако дужан да се придржава закона из ових области (изузев ISO 9001 који се односи на квалитет процеса унутар организације).

Такође и Закон о јавним набавкама чланом 75. став 2. прописује следеће:

„Наручилац је дужан да од понуђача или кандидата захтева да при састављању понуда изричито наведу да су поштовали обавезе које произилазе из важећих прописа о заштити на раду, запошљавању и условима рада, заштити животне средине, као и да нема забрану обављања делатности која је на снази у време подношења понуде.“

Свако правно лице које послује на територији Републике Србије је у обавези да поштује обавезе које се односе на мере заштите на раду и мере животне средине јер и у супротном било санкционисано. Значи, поштовање законских прописа је једина сигурност да ће процеси бити испоштовани, што не важи за ISO стандард – примена је алтернативна, а санкције не постоје.

Подсећамо Вас да захтевањем поседовања ISO стандарда значајно смањујете конкуренцију чиме кршите обавезу по члану 10. Закона о јавним набавкама која прописује да наручилац не може онемогућавати било ког понуђача да учествује у поступку јавне набавке прописивањем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

С обзиром на напред наведено слободни смо да поставимо питање да ли ви као наручилац поседујете **BS OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2015, ISO 9001:2015** као сертификат из области предмета јавне набавке ?

Питање произилази из сазнања да је Републичке комисије за заштиту права, Решењем број 4-00-22/2016 од 28.04.2016. године усвојила Захтев за заштиту права у поступку јавне набавке услуге осигурања којим је подносилац оспорио додатни услов пословног капацитета – обавеза понуђача да примењује интегрисани систем менаџмента квалитетом у складу са захтевима стандарда ISO 9001 и ISO 27001 (систем менаџмента безбедношћу информација) због тога што овај додатни услов није у складу са чланом 76. ставом 6. Закона о јавним набавкама, тачније није у логичкој вези са предметом јавне набавке, као и због тога што ни сам наручилац не поседује сертификат о примени стандарда, те је непримерено да се исти захтева од понуђача.“

III 3. Услов из чл. 76. ст. 2. Закона о јавним набавкама – технички капацитет: да понуђач за извршење предметне јавне набавке има на располагању **најмање** :

а) 3 МОТОРНЕ ТЕСТЕРЕ ЗА СЕЧЕЊЕ АСФАЛТА, 2 КОМПРЕСОРА, 4 ГЛОДАЛИЦЕ ЗА АСФАЛТ, 2 РУЧНЕ ПУМПЕ ЗА ПРСКАЊЕ ЕМУЛЗИЈЕ ИЛИ 2 КАМИОНА СА ПРСКАЛИЦОМ, 15 КАМИОНА НОСИВОСТИ ОД МИНИМУМ 10 ТОНА, 20 КАМИОНА НОСИВОСТИ ОД ВЕЋЕ ОД 20 ТОНА, 3 ВАЉКА ТЕЖИНЕ ДО 3 ТОНЕ, 3 ВАЉКА ТЕЖИНЕ ОД 3 ТОНЕ ДО 8 ТОНА, 3 ВАЉКА ТЕЖИНЕ ПРЕКО 8 ТОНА, 2 ВАЉКА СА МИНИМУМ ЈЕДНОМ ГУМЕНОМ ПЕГЛОМ, 1 ВАЉАК СА ОБЕ ГУМЕНЕ ПЕГЛЕ ТЕЖИНЕ ПРЕКО 25 ТОНА, 5 ВАЉКА ЗА ТАМПОН ТЕЖИНЕ ПРЕКО 10 ТОНА, 3 ФИНИШЕРА СА КОМПЛЕТНОМ ОПРЕМОМ ЗА ПРАЋЕЊЕ ВИСИНА (ЛАСЕР, СКИЈА, САЈЛА), 1 АСФАЛТНУ БАЗУ У ВЛАСНИШТВУ - КАПАЦИТЕТА МИНИМУМ 170 Т/Ч, УДАЉЕНУ ДО 80 КМ ОД ЦЕНТРА ГРАДА НИША И НЕ СТАРИЈУ ОД 25 ГОДИНА, 4 КОМБИНОВАНЕ МАШИНЕ, 4 БАГЕРА ТОЧКАША, 1 БУЛДОЗЕР ТГ 140 И ВЕЋИ И 5 ГРЕЈДЕРА, А НАЈМАЊЕ ДВА СА РИПЕРИМА.“

У ситуацији када ви као Наручилац нисте предвидели ни једну количину предмером радова, а као услов постављате поседовање овако великог броја средстава за извођење радова, које би објашење било адекватно сашто је потребно имати, на пример на располагању најмање три финишера којима би могли да уградимо око 3000т/дану (3000т/дану за дебљину слоја асфалта д=5цм и ширину коловоза од 7м, износи 3571,00 м саобраћајнице за само један дан рада, а уговор је на период до 31.12.20120.)

Објективно гледано оволики број појединих машина није потребан (а ни захтеван) ни за изградњу неких деоница аутопута, а далеко од тога да је потребан за изградњу градских саобраћајница у граду као што је Ниш.

Такође би било значајно објашење везано за значај ставки које понуђач мора да испуни везаних за Асфалтну базу, која **мора бити у власништву**, одређених карактеристика, да **поседује употребну дозволу**, да је **на тачној удаљености од центра Ниша**, капацитета **минимум 170т/час**, и да **није старија од 25 година**, а при том не мора да има ни једног радника као ни одговорног руководиоца радова у радном односу, већ може да их ангажује уговором који регулише рад ван радног односа. Исти је случај и са осталим ставкама техничког капацитета, за све осим асфалтне базе, понуђач може да склопи уговор о закупу.

Јасно је да је оваквим условима извођач већ изабран.

Гледајући ову конкурсну документацију Наручилац би морао да објасни због чега је постављао бескорисне и формалне услове ако једини и очигледан разлог није смањење конкуренције

на 1-2 фирме које се у низу јавних набавки једине јављају на јавне позиве чија је конкурсна документација овако састављена.

Одговор по захтеву заинтересованог лица од 12.09.2019.године:

1. Наручилац је адекватно одредио образац техничке спецификације – предмера радова, у свему, па и у делу јединичних цена и јединичних количина позиција предмера радова.

Најпре, наручилац је планирао и покренуо предметни поступак јавне набавке, ради закључења оквирног споразума управо због чињеница и околности да у тренутку покретања поступка, те објављивања позива за подношење понуда, и конкурсне документације на Порталу јавних набавки, наручилац не може одредити тачну локацију или тачне локације извођења радова на изградњи саобраћајница на територији града Ниша, нити може одредити колико ће се нових саобраћајница изградити, нити колико ће дужине бити, као ни остале техничке параметре од значаја за изградњу објеката оваквог типа. Да наручилац располаже оваквим подацима, онда би те чињенице и околности искористио да спроведе више отворених поступака јавне набавке предметних радова, или један поступак у више партија, у ком случају би био у обавези да одреди прецизне количине за сваку позицију предмера радова, за сваки објекат понаособ. Овако, пак, наручилац истиче другачије чињенице и околности, а узевши у обзир величину територије Града Ниша, број становника, ширење града у одређеним подручјима и насељима – да се за изградњу појединих саобраћајница врши поступак решавања имовинско-правних односа, за неке друге саобраћајнице израђује се пројектна документација. Стога се и приступило спровођењу поступка јавне набавке ради закључења оквирног споразума, а у самом моделу оквирног споразума, као саставном делу конкурсне документације, у члану 6. став 1. оређено је да «након закључења оквирног споразума, када настане потреба Наручиоца за предметом набавке, Наручилац ће упутити Извођачу радова позив за подношење понуде у циљу закључивања појединачног уговора о јавној набавци са техничком спецификацијом». Према томе, до закључења појединачног уговора или више појединачних уговора, током периода важења оквирног споразума од 2 године од дана закључења, може доћи, али и не мора доћи, што зависи од испуњења низа законских предуслова (решавање правно-имовинских односа, израда одговарајуће пројектно-техничке документације).

Наручилац је става да је од пресудне важности, узевши у обзир чињеницу да му нису познате локације нити структура објеката који ће се евентуално градити – да у предмеру радова, као саставном делу конкурсне документације у предметном поступку јавне набавке, а потом и као саставном делу закљученог оквирног споразума, буду одређене позиције у складу са правилима техничке струке за изградњу саобраћајница. Наручилац није у могућности да објави ни оквирне количине, нити види потребу за тим, а уместо тога, определио се за јединичне цене радова, у предмеру који са техничког аспекта обухвата целину предметних радова.

Наручилац посебно истиче да у правном систему Републике Србије, као правном систему „континенталног типа“, мишљења и пракса поступајућих органа и судова, не могу бити узимани као извор права, већ су то закони и подзаконски акти. Прецеденти су институција других правних система, „англосаксонског типа“.

Такође, и у цитираним мишљењима и решењима поступајућих органа, а које је цитирао подносилац захтева за појашњење конкурсне документације, заступљене су одреднице као што су „не би требало користити“ или „важно је указати на проблеме који се уобичајено јављају“, или „углавном није адекватно мерило за избор најповољније понуде“. Наручилац је става, а то и горе наведене формулације показују, да нити једним актом није изричито забрањено коришћење јединичних цена и јединичних количина у предмерима радова.

Наручилац је у обавези да приликом спровођења јавних набавки максимално и адекватно штити интересе Града Ниша, водећи рачуна о његовој величини и свим специфичностима. Такође, чланом 21. тачка б) Статута Града Ниша прописано је да Град Ниш уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање, у складу са законом.

Члан 21. тачка 9) Статута Града Ниша прописује да Град Ниш доноси годишње и средњорочне програме уређивања грађевинског земљишта; обезбеђује услове за уређивање, употребу, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта; отуђује и даје у закуп грађевинско земљиште у јавној својини у складу са законом и другим прописима и врши друге послове у вези са грађевинским земљиштем које у складу са законом врши власник.

Члан 21. тачка 13) Статута Града Ниша прописује да Град Ниш уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, реконструкцију, адаптацију, санацију, одржавање, заштиту, коришћење, развој и управљање некатегорисаним и општинским путевима и улицама (који нису део аутопута или пута I реда), тргова и јавних паркова који су у својини Града.

Имајући ово у виду, наручилац није могао да одреди тачне, нити оквирне количине радова, без да претходно буду испуњени услови око координисања са радовима на изградњи, одржавању или рехабилитацији саобраћајница, те горе поменутих службених радњи и активности на регулисању имовинских односа и изради пројектне документације.

Наручилац се определио да објави оне податке, који су му познати у тренутку покретања предметног поступка. Дакле, наручилац је у моделу оквирног споразума објавио максималну вредност оквирног споразума, на основу свог буџета и финансијских планова. Наручилац је објавио предмер радова са детаљним описом. Наручилац се није определио, нити ће се определити, да објављује „оквирне количине“ радова, само зато што би нека „оквирна количина“ била већа од јединичне количине (већа од 1).

2. Наручилац остаје при својим захтевима за додатним условима за пословни капацитет: да понуђач поседује важеће сертификате издате од стране Акредитационог тела Србије или од стране иностраних акредитационих тела за следеће стандарде: **BS OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2015, ISC 9001:2015**, како је дефинисано у конкурсној документацији и неће вршити измену конкурсне документације.

3. Наручилац је, водећи рачуна о заштити интереса Града Ниша, узевши у обзир важност изградње нових саобраћајница за функционисање Града Ниша одредио додатни услов у погледу техничког капацитета, који никако не може бити дискриминишући узевши у обзир вредност радова, а и законску могућност да понуђачи наступају као група, као и околности у грађевинској делатности Србије, сматрамо да је испуњење овог услова достижно. Наручилац не ограничава конкуренцију, већ само подиже лествицу критеријума, у складу са законом, а у оквиру вишег нивоа критеријума понуђачи, самостално или у групи, могу учествовати и доказати испуњеност додатних услова.

Имајући у виду да ће се појавити потреба за извођењем радова на већем броју саобраћајница истовремено, потребно је да у сваком тренутку без обзира на време и место, буде доступна производња и транспорт потребних количина асфалтне мешавине што са сигурношћу може да испуни сам власник асфалтне базе.

Уколико је већа удаљеност асфалтне базе од тражене, не може се асфалт превозити у отвореним камионима те је потребно захтевати већи број термотоварних контејнера како би се допремила квалитетна мешавина тј. са оптималном температуром, што поскупљује и само извођење радова на саобраћајницама.

Наручилац остаје при својим захтевима за додатним условима за технички капацитет како је дефинисано у конкурсној документацији и неће вршити измену конкурсне документације.

У Нишу, 16.09.2019.године

ЈП Дирекција за изградњу Града Ниша